

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้

**Guidelines on Enriching Competencies of Providing the Learning Activities of
Caregiver of the Child Development Centers under the Local Governmental
Organization in the Area of Southeastern Isan**

ศิริพันธ์ บุญญานุสนธิ¹ / สิริ เจริญวัย² / ไพศาล หวังพานิช³ / จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์⁴

Siripan Boonyanuson / Siri Charoenwai / Paisarn Wangpanitch / Chamroenrat
Chitchirachan

¹⁻⁴สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
Faculty of Education, Education Administration, Yongchavalitkul University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้กลุ่มตัวอย่างคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 320 ศูนย์ ได้มาจากการเลือกแบบสุ่มด้วยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางโดยจัดประชุมกลุ่มสนทนาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน และยืนยันความเหมาะสมโดยแบบยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิผลการวิจัยพบว่าแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ประกอบด้วยการสอดแทรกสมรรถนะ 4 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การใช้และพัฒนาสื่อ และ 4) การวัดและประเมินผล ในกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ 2) กิจกรรมสร้างสรรค์ 3) กิจกรรมเสรีเล่นตามมุม 4) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 5) กิจกรรมกลางแจ้ง และ 6) กิจกรรมเกมการศึกษา รวมทั้งสิ้น 71 วิธี

ความเป็นไปได้ของแนวทางพบว่า แนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการตรวจสอบความเหมาะสมพบว่า แนวทางมีความเหมาะสม

คำสำคัญ: สมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้ดูแลเด็ก, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแนวทาง

Abstract

The objectives of this research were to study the guidelines, to examine the suitability and possibility of guidelines on enriching competencies of providing the learning activities of caregiver of the child development centers under the local governmental organization in the area of Southeastern Isan. Samples were 320 child development centers under the local governmental organization in the area of Southeastern Isan obtained by lottery method. Research tools were questionnaires and semi-structured interviews were used for analyzing data to find the mean (\bar{X}) and standard deviation (S.D.), to consider the suitability of guidelines by focus group of 8 experts and to confirm the suitability of guidelines by those experts. The results revealed that the guidelines on enriching competencies of providing the learning activities of caregiver of the child development centers under the local governmental organization in the area of Southeastern Isan were inserting of 4 competencies of 1) Learning Design, 2) Student-Centered Instruction, 3) Media Utilization and Development, 4) Measurement and Evaluation in 6 learning activities; 1) Motor and rhythmic activity, 2) Creative Activity, 3) Free Activity/Play Connors, 4) Experience Enhancement Activity, 5) Outdoor Activity and 6) Educational Games Activity with the total of 71 methods. The possibility of the guidelines was overall in the highest level, while the examined result of suitability was suitable.

Keywords: competency of providing the learning activities, caregiver, child development center, Local governmental organization, guideline

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เกิดความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดู สุขอนามัยและ พัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หรือการเข้ามาของวัฒนธรรมต่างๆ ของต่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อดำเนินชีวิต การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้าง การพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพิ่มศักยภาพของคนในทุกๆ ด้านให้คนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา “การศึกษา” เป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมมนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า เด็กเล็กเป็นทรัพยากรอีกกลุ่มที่ต้องการการพัฒนาเพื่อให้โตตามวัยอย่างเหมาะสมและพร้อมกับการเรียนรู้ การจัดการศึกษาเป็นการวางรากฐานชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาบนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผ่านการจัดกิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษานับการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและคาดหวัง การพัฒนาเด็กให้ถูกต้องและเหมาะสมย่อมาจาก การเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์ที่เด็กได้รับในระยะต้นของชีวิต การวางรากฐานที่ดี ที่ใส่สิ่งดีงามให้เด็กจะมีผลสำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กที่เขาจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ในอนาคตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กควรเป็นผู้ที่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยจะต้องนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีสภาพของการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีพัฒนาการที่เป็นไปตามวัย (Horthaisong, 2012 : 3)

สภาพปัญหาที่สำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ คือ ปัญหาบุคลากรที่มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับความรู้ ประสบการณ์ วุฒิต่างการศึกษา อันเนื่องมาจากการเกิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่แตกต่างกันในส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ซึ่งต่อมากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ต้องรับโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากส่วนราชการและองค์กรต่างๆ เข้ามาอยู่ในสังกัด จึงมีความจำเป็นต้องเร่งรัดพัฒนาและสรรหาเลือกสรรผู้มาดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กอย่างรีบด่วน แต่เนื่องจากไม่มีการกำหนดรูปแบบสมรรถนะ (Competency Model) ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ให้ชัดเจน ทำให้กรรมการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเข้ามาทำหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้บุคคลที่มีสมรรถนะ (Competency) ไม่ตรงกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้พัฒนาไปค่อนข้างช้าและสร้างผลงานคุณภาพได้น้อย (Phosithong, 2007: Abstract)

ในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีนโยบาย วิธีการดำเนินการทางการบริหารที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่และความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งแต่ละศูนย์จะมีนโยบาย วิธีการดำเนินการทางการบริหารที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ และความต้องการของประชาชน แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ ความคาดหวังที่จะทำให้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสุข เด็กมีการพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน เหมาะสมตามวัยและความสามารถของแต่ละคน โดยยึดหลักการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มีรายงานการวิจัยซึ่ง Office of nation education standards and quality assessment (Public organization) 2010 : 5) ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับงานหรือสาขาวิชาอื่นที่ไม่ตรงกับงานที่ต้องรับผิดชอบ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน เพราะขาดความเข้าใจและประสบการณ์ การแสวงหาความรู้ใหม่ โดยไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมพัฒนาตนเอง ไม่สามารถเลือกหัวข้อการฝึกอบรมได้เนื่องจากผู้บริหารหรือต้นสังกัดไม่ให้ความสำคัญ ผู้ดูแลเด็กไม่มีการสอบคัดเลือก การทดสอบหรือทดลองงาน ทำให้ได้ผู้ดูแลเด็กที่ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความชำนาญ ซึ่งเกิดผลกระทบกับเด็กโดยตรง เพราะหากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ไม่ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมายย่อมจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กไม่ครอบคลุม เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก ซึ่งอาจก่อผลเสียให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ ซึ่งตำแหน่งผู้ดูแลเด็กเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กเล็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ดูแลเด็กจะต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นช่วงพัฒนาสมอง การเรียนรู้ความถูกต้อง การควบคุมอารมณ์ ซึ่งส่งผลการพัฒนาจะออกมาในรูปแบบของพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

จากการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ทั้ง 4 จังหวัด มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น 1,866 ศูนย์ มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาให้เด็กมีความเจริญทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นการเพิ่มโอกาสให้เด็กได้รับการพัฒนาการด้าน

ร่างกาย อารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย ทำให้ครูผู้ดูแลเด็กที่จบไม่ตรงสาขากับงานที่ปฏิบัติ ต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก และต้องผ่านกระบวนการเสริมสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กได้ถูกต้อง เป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากการเสริมสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถทำให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถตอบสนองนโยบายของชาติ ในการพัฒนาคนในชาติให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างคนดีและเก่งให้กับสังคมได้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ เพื่อหาความเป็นไปได้ของแนวทางที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตเนื้อหาการวิจัย ดังนี้

1. สมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 4 ด้าน โดยยึดตามสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การใช้และพัฒนาสื่อและ 4) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ประกอบด้วยกิจกรรม 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ 2) กิจกรรม

สร้างสรรค์ 3) กิจกรรมเสรี 4) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 5) กิจกรรมกลางแจ้ง และ 6) กิจกรรมเกมการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ยึดตามสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การใช้และการพัฒนาสื่อ 4) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ยึดตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ประกอบด้วยการจัดกิจกรรม 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ 2) กิจกรรมสร้างสรรค์ 3) กิจกรรมเสรี 4) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 5) กิจกรรมกลางแจ้ง 6) กิจกรรมเกมการศึกษา

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาของบุคลากรทางการศึกษาถึงการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดตามกรอบการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้

1.3 การร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการสังเคราะห์เนื้อหาจากการเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยยึดตามกรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วนำมาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติทางการจัดการศึกษาปฐมวัย และเป็นอาจารย์ที่สอนระดับอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน จำนวน 5 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ที่สมบูรณ์

2. ตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ ดำเนินการ ดังนี้

2.1 สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเป็นรายด้าน 6 กิจกรรม ดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ จำนวน 14 ข้อ 2) ด้านกิจกรรมสร้างสรรค์ จำนวน 11 ข้อ 3) ด้านกิจกรรมเสรี จำนวน 13 ข้อ 4) ด้านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ จำนวน 13 ข้อ 5) ด้านกิจกรรมกลางแจ้ง จำนวน 14 ข้อ และ 6) ด้านกิจกรรมเกมการศึกษาจำนวน 13 ข้อ รวมทั้งสิ้น 78 ข้อ

2.2 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองและจัดส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจากการจัดเก็บแบบสอบถาม จำนวน 320 ศูนย์ มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อหาความเป็นไปได้ของแนวทาง

3. ตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ โดยการจัดประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน พิจารณาและยืนยันความเหมาะสมของแนวทางพร้อมกับลงความเห็นในแบบประเมินความเหมาะสม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 632 ศูนย์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 388 ศูนย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 419 ศูนย์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 427 ศูนย์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,866 ศูนย์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ จำนวน 320 ศูนย์

ผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ศูนย์ละ 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยข้อคำถามแบ่งออกเป็นรายด้านตามกิจกรรมจำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ จำนวน 14 ข้อ 2) ด้านกิจกรรมสร้างสรรค์ จำนวน 11 ข้อ 3) ด้านกิจกรรมเสรี จำนวน 13 ข้อ 4) ด้านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ จำนวน 13 ข้อ 5) ด้านกิจกรรมกลางแจ้ง จำนวน 14 ข้อ และ 6) ด้านกิจกรรมเกมการศึกษา จำนวน 13 ข้อ รวมทั้งสิ้น 78 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและการจัดส่งทางไปรษณีย์ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบกลับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บมาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 ศูนย์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ใน 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ 2) กิจกรรมสร้างสรรค์ 3) กิจกรรมเสรีเล่นตามมุม 4) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 5) กิจกรรมกลางแจ้ง และ 6) กิจกรรมเกมการศึกษา พบสมรรถนะที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม จำนวน 4 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การใช้และพัฒนาสื่อ และ 4) การวัดและประเมินผล โดยมีวิธีการในการสอดแทรกสมรรถนะลงไปในการจัดการเรียนรู้รวมทั้งสิ้น 71 วิธี

ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ พบว่า

โดยภาพรวมมีค่าความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยกิจกรรมกลางแจ้งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรีและกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ตามลำดับ

ผลการตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อีสานใต้ โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าโดยภาพรวมแนวทางมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ พบว่าสมรรถนะที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 4 สมรรถนะซึ่งได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เนื่องมาจากปัญหาการที่ครูผู้ดูแลเด็กมีวุฒิทางการศึกษาที่ไม่ได้จบการศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กไม่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย และไม่เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2006 : 19-24) ได้กำหนดไว้ว่าครูผู้สอนต้องเป็นผู้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว เพื่อที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เด็กที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งการเตรียมสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กค้นคว้า และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Phuvidyaphan, 2004: 28-30) สมรรถนะเป็นลักษณะร่วมของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคลตามบทบาทหน้าที่ โดยมีเป้าหมายคือการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และจำแนกสมรรถนะ ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1) สมรรถนะในการบริหารงาน 2) สมรรถนะประจำสายงาน 3) สมรรถนะส่วนบุคคล

โดยกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา

เนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก ครูเป็นผู้ที่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้เกิดความรู้ และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอนุภัทธ ห่อโธสงซึ่งมีแนวทางในการสอดแทรกสมรรถนะทั้ง 4 สมรรถนะลงไป ในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรม ทั้งหมด 71 วิธี

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกิจกรรมที่มีความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ กิจกรรมกลางแจ้ง รองลงมาคือ กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรีและ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ตามลำดับ เนื่องมาจาก กิจกรรมกลางแจ้งครูผู้ดูแลเด็กแสดงความ คิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด เพราะการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัด ให้กับเด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลัง เคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออกอย่าง อิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก ซึ่งมีความเป็นไปได้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นเกมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาสติปัญญา มีการบูรณาการกับประสบการณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์และจิตใจ ที่มีกติกาต่างๆ ซึ่งเด็ก สามารถเล่นเป็นกลุ่มหรือคนเดียวก็ได้ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์อยู่ในลำดับท้ายสุดของ 6 กิจกรรม เพราะครูผู้ดูแลเด็กเข้าใจคลาดเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านกิจกรรมเสริม ประสบการณ์ เพราะการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์นั้นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในการจัด กิจกรรมเพื่อฝึกให้เด็กมีทักษะในการสื่อสาร การคิดคำนวณ ทักษะกระบวนการคิด และการกล้า แสดงออก

บทสรุป

การเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ มีแนวทางดำเนินการรวม 78 วิธี จำแนกตาม ประเภทของกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้ คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ 14 วิธี กิจกรรมสร้างสรรค์ 11 วิธี กิจกรรมเสรีเล่นตามมุม 13 วิธี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 13 วิธี กิจกรรมกลางแจ้ง 14 วิธี และกิจกรรมเกมการศึกษา 13 วิธี แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 71 วิธี

ข้อเสนอแนะ

ในการนำผลวิจัยไปใช้ สามารถนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นนั้นๆ

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาต่อยอดโดยการนำแนวทางทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความเป็นไปได้ต่ำที่สุด เพื่อให้ได้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษยา ดันติผลาชีวะ. (2551ก). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรน-เบสบุ๊คส์
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ:บริษัทพริกหวาน.
- นพรัตน์ โพธิ์ศรีทอง. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2551). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เขาวพา เฉชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ แม็คจำกัด.

สิริมา ภิญ โยอนันตพงษ์. (2545). *การวัดและการประเมิน : เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คุรุสภา
อนัญภัทร ห่อไชสง. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสมรรถนะครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

อาภรณ์ ภู่วิทยาพันธ์. (2547). *Career development in practice*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์เซ็นเตอร์

Translated Thai Reference

Ministry of Education. (2004). *The handbook of early childhood education curriculum*.

Bangkok: Khurusapha. [in Thai]

Office of the National Education Commission. (2002). *National education act B.E.2542 (1999) and amendments (Second Nation Act.B.E. 2545 (2002)*. Bangkok: Prigwhan company. [in Thai]

Phosithong, N. (2007). *Competency model for head of early childhood development center*, Local Administration Organization, Department of Local Administration, Ministry of Interior. Bangkok: Suan Dusit Rajabhat University. [in Thai]

Tantiphalachiw, K. (2008). *Learning management early childhood education*. Bangkok: Brain-based Book. [in Thai]

Thammaboworn, N. (2008). *The early childhood education curriculum*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]

Dechakoop, Y. (1999). *The educational management for early childhood*. Bangkok: Mac Publisher limited company. [in Thai]

Pinyo-anuntapong, S. (2002). *The measurement and evaluation for early childhood children*. Bangkok: Srinakarintarawiroth University. [in Thai]

Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand. (2006). *The handbook of the education professional*. Bangkok: Khurusapha. [in Thai]

Horthaisong, A. (2012). *The development of a training course to enhance teachers' competency in organizing learning activities for the private primary school students in the northeastern region*. Dissertation. Ph.D. (Educational Administration). Nakhon Ratchasima: Faculty of Education Vongchavalitkul University. [in Thai]

Phuvidyaphan, A. (2004). *Caree development in pratice*. Bangkok: H R Center. [in Thai]

ผู้เขียน

นางสาวศิริพันธ์ บุญญานุสนธิ์

นักบริหารงานท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง

อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา 30110

โทรสาร: 044-481692 โทรศัพท์: 088-5995435 อีเมล: siripan199721@gmail.com

Author

Miss Siripan Boonyanuson

Deputy Chief Administrator of the SAO

Naimueang Subdistrict Administrative Organization

Phimai District, Nakhon Ratchasima Province 30110

Fax: 044-481692 Tel.: 088-5995435 E-mail: siripan199721@gmail.com